

**UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”
DIN IAȘI**

FACULTATEA DE LITERE

ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE

**ADVERBUL ÎN DISCURSUL POLITIC ROMÂNESC
ȘI SPANIOL ACTUAL DIN PERSPECTIVĂ
RETORICO-PRAGMATICĂ. STUDIU
COMPARATIV**

Rezumatul tezei de doctorat

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Luminița Cărăușu

Doctorandă:

Dascălu D. Daniela căs. Giugariu

Anunț

La data de **06 septembrie**, ora **12.00**, în **Amfiteatrul III 11**, **drd. DASCĂLU D. DANIELA** căs. GIUGARIU susține, în ședința publică, teza de doctorat cutitul „**Adverbul în discursul politic românesc și spaniol actual din perspectivă retorico-pragmatică. Studiu comparativ**”, în vederea obținerii titlului științific de doctor în domeniul Filologie.

Comisia de doctorat are următoarea componență:

Președinte:

Conf. univ. dr. Ioan Constantin LIHACIU, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Conducător științific:

Prof. univ.dr. Luminița Mirela CĂRĂUȘU, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Referenți:

Prof. univ. dr. Maria CĂTĂNESCU, Universitatea din București.

Prof. univ. dr. Sanda Maria ARDELEANU, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava.

Prof. univ. dr. Dragoș COJOCARU, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

CUPRINS

Introducere	3
Stadiul actual al cercetării în domeniu	6
Partea I – Perspectiva retorico-pragmatică asupra adverbului în discursul politic românesc actual	9
Capitolul 1 – Discursul politic românesc actual: considerații teoretice	9
Capitolul 2 – Adverbul – între retorică și pragmatică în limba română vorbită actuală	22
2.1. Adverbul – marcă retorică în limba română vorbită actuală.....	22
2.2. Adverbul – marcă deictică în limba română vorbită actuală.....	28
2.3. Adverbul – marcă pragmatică în limba română vorbită actuală.....	40
Capitolul 3 – Adverbul – marcă retorică în discursul politic românesc actual.....	45
Capitolul 4 – Adverbul – marcă deictică în discursul politic românesc actual.....	78
Capitolul 5 – Adverbul – marcă pragmatică în discursul politic românesc actual.....	121

Partea a II-a - Perspectiva retorico-pragmatică asupra adverbului în discursul politic spaniol actual.....	193
Capitolul 1 – Discursul politic spaniol actual: considerații teoretice	193
Capitolul 2 – Adverbul – între retorică și pragmatică în limba spaniolă vorbită actuală.....	197
2.1. 2.1. Adverbul – marcă retorică în limba spaniolă vorbită actuală.....	197
2.2. Adverbul – marcă deictică în limba spaniolă vorbită actuală.....	197
2.3. Adverbul – marcă pragmatică în limba spaniolă vorbită actuală.....	201
Capitolul 3 – Adverbul – marcă retorică în discursul politic spaniol actual.....	205
Capitolul 4 – Adverbul – marcă deictică în discursul politic spaniol actual.....	238
Capitolul 5 – Adverbul – marcă pragmatică în discursul politic spaniol actual.....	264
Partea a III-a - Adverbul în discursul politic românesc și spaniol actual din perspectivă retorico-pragmatică. Analiză comparativă.....	312

III.1. Adverbul în discursul politic românesc și spaniol actual. Perspectiva retorică. Analiză comparativă.....	312
III.2. Adverbul în discursul politic românesc și spaniol actual. Perspectiva deictică. Analiză comparativă.....	314
III.3. Adverbul în discursul politic românesc și spaniol actual. Perspectiva pragmatică. Analiză comparativă.....	325
Concluzii.....	336
Bibliografie.....	341

**ADVERBUL ÎN DISCURSUL POLITIC
ROMÂNESC ȘI SPANIOL ACTUAL DIN
PERSPECTIVĂ RETORICO-PRAGMATICĂ.
STUDIU COMPARATIV**

Perspectiva retorico-pragmatică a adverbului, pe care o propunem, a avut la bază studiul intens al adverbului, din punct de vedere retoric și pragmatic, întâlnit în contexte diferite. Din diversitatea discursurilor, ne-am oprit asupra discursului politic românesc și spaniol actual, pentru a atinge scopul pe care ni l-am propus, anume realizarea unui studiu, în mod comparativ, al funcțiile adverbelor – mărci retorico-pragmatice. Urmărind direcția obiectivului general al lucrării, care a fost conturarea unei imagini clare a clasei lexico-gramaticale a adverbului, am urmat cele patru obiective secundare, în speță studierea premiselor, observarea corpusului, analiza adverbelor din discursul politic, compararea funcțiilor adverbelor – mărci retorico-pragmatice ocurente în discursul politic românesc și spaniol actual. Am purces, în mod deductiv, în căutarea informațiilor cu privire la conceptele de retorică, pragmatică și discurs politic. Având în vedere cele două metode fundamentale, analiza discursului și analiza conversației, în efectuarea demersului am folosit un corpus alcătuit atât din discursuri politice românești actuale, cât și discursuri politice spaniole actuale. Pe de o parte, corpusul în limba română este alcătuit din discursuri politice existente în lucrările *Corpus de limbă română vorbită actuală*

nedialectală, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2013 – Luminița Hoarță Cărăușu (coord.), *Interacțiunea verbală în limba română actuală*, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu (coord.), Editura „Universității București”, București, 2002, precum și din discursuri politice ce au fost, mai întâi, vizionate prin intermediul înregistrării audio-video, apoi, transcrise conform convențiilor de transcriere existente în volumul *Corpus de limbă română vorbită actuală nedialectală*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2013 - Luminița Hoarță Cărăușu (coord.). Pe de altă parte, corpusul în limba spaniolă, este alcătuit din discursuri politice existente în lucrarea *Corpus oral de la Referencia de la Lengua Española Contemporánea (CORLEC)*, Universidad Autónoma de Madrid, Madrid, 1992 – Director Francisco Marcos Marín, dar și din discursuri politice vizionate și transcrise conform convențiilor de transcriere propuse atât de lucrarea menționată mai sus, *Corpus oral de la Referencia de la Lengua Española Contemporánea (CORLEC)*, Universidad Autónoma de Madrid, Madrid, 1992 – Director Francisco Marcos Marín, cât și de Teun A van Dijk (compilador), în lucrarea *El discurso como interacción social*, volumul II, Gedisa Editorial, Barcelona, 2000. Toate discursurile politice vizionate și transcrise se regăsesc în anexele care alcătuiesc corpusul lucrării noastre.

Acesta din urmă, adverbul în discursul politic românesc și spaniol actual din perspectivă retorico-pragmatică. studiu comparativ. corpus, este structurat în două părți. *Partea I, Discursuri politice românești actuale*, este alcătuită din două subcorpusuri, A. *Discursuri politice românești susținute în cadrul ședințelor Camerei Deputaților (și Senatului) și B. Discursuri politice românești susținute în timpul campaniei electorale. Partea a II-a, Discursuri politice spaniole actuale*, este constituită din două subcorpusuri, A. *Discursuri politice spaniole susținute în cadrul ședințelor Camerei Deputaților. și B. Discursuri politice spaniole susținute în timpul campaniei electorale.*

Fiecare anexă conține date despre situația de comunicare (data când are loc discursul politic, sursa de unde a fost preluat, durata înregistrării video, durata pasajelor transcrise). Apoi, dacă ședința Camerei Deputaților are două părți, apar date referitoare la durata înregistrării video a fiecărei părți, precum și durata pasajelor transcrise din fiecare componentă a anexei. De asemenea, alături de aceste informații de ordin general, apar detalii despre participanți (numele și prenumele, acronimele care sunt utilizate în fața replicilor fiecărui politician, partidul din care face parte fiecare politician).

Referitor la sursă, discursurile politice românești susținute în cadrul ședințelor Camerei Deputaților (și Senatului) au fost preluate de pe pagina de Internet a Camerei Deputaților, www.cdep.ro, iar discursurile

politice românești care s-au desfășurat în timpul campaniei electorale au fost găsite la adresa de Internet www.youtube.com. De asemenea, discursurile politice spaniole prezentate în timpul ședințelor Camerei Deputaților au fost găsite pe pagina de Internet a Camerei Deputaților, www.congreso.es.

Luând în considerare scopul și obiectivele menționate, lucrarea de față, *Adverbul în discursul politic românesc și spaniol actual din perspectivă retorico-pragmatică. Studiu comparativ*, cuprinde trei părți, pe care le vom detalia, pe rând.

În Partea I, *Perspectiva retorico-pragmatică asupra adverbului în discursul politic românesc actual*, ne-am oprit asupra adverbului din discursul politic românesc actual, notând o serie de considerații de ordin teoretic redate de cercetătorii atât străini, cât și români, în legătură cu cele două discipline fundamentale, retorica și pragmatica. Așa cum reiese din titlu, am început demersul nostru prin prezentarea unor caracteristici ale discursului politic românesc actual, definind, mai întâi, conceptul de *discurs*, apoi, amintind categoriile de discurs politic ce au fost menționate în literatura de specialitate. În analiza noastră, am continuat parcursul referindu-ne la aspectele retorico-pragmatice ale adverbului prezent în comunicarea politică. În cele din urmă, am luat în considerare corpusul avut la dispoziție pentru a identifica și analiza adverbele pe care le utilizează politicienii români în construirea discursurilor

politice românești, observând lărgirea ariei semantice a adverbului în limba română, dar și ansamblul de funcții pe care le pot îndeplini adverbele, toate acestea depinzând de contextele în care occură. Din perspectivă retorică, adverbele – mărci retorice pot intra în structura unor strategii argumentative precum interogația retorică, repetiția, negația polemică, anafora și acumularea. Interogațiile retorice sunt construite cu ajutorul adverbilor: *unde, cât, nu, când, cum, da, încotro*. Repetițiile sunt constituite prin intermediul adverbilor: *nu, acum, așa, evident, sigur, totuși, da, iarăși, astăzi, inclusiv, bine, acolo* etc. Negațiile polemice sunt remarcate prin prezența adverbului *nu*. În structura anaforei intră adverbul *când*, iar în constituirea acumulării se include adverbul *oare*. Din perspectivă deictică, adverbele – mărci deictice prezente în discursul politic românesc actual sunt: temporale – *azi, acum, astăzi, aseară, alaltăieri, recent, mâine, miercuri, ieri, rar, imediat* etc.; spațiale – *aici, acolo, oriunde*; descriptive – *altfel, cumva, oricum, așa*. Din perspectivă pragmatică, se întâlnesc adverbele – mărci pragmatice ale organizării discursului – *întâi, apoi, după aia, pentru început*, ale concesiiei – *totuși, în orice caz, așa, încât, oricum*, ale acordului – *da, corect, exact, așa, sigur, de acord, adevărat, într-adevăr, OK*, ale atenției – *da, așa, bine, bineînțeles, cu siguranță, bun*, solicitării acordului – *da?, nu?, așa?, OK?*, dezacordului – *dimpotrivă, nu*, reformulative – *adică, în/de fapt, în fond*, conclusive – *la*

urma urmei, în încheiere, atunci, până la urmă, ale relației cu mesajul emis anterior – înainte, mai devreme, apropo, de asemenea, mai, mai mult, de-asta, de aceea, adineauri, cum, mai ales, ale preciziei – sigur, cu certitudine, evident, într-adevăr, pe bună dreptate, cu prisosință, precis, fără îndoială, ale exemplificării – spre/de exemplu, aici, mai ales, concret, de pildă, ale explicației – adică, în fapt, practic, atitudinii vorbitorului – din păcate, din fericire, din nefericire, cu tot dragul, ale opiniei – oricum, categoric, bine, bineînțeles, categoric, personal, în principiu, cu tărie, sincer și mărci pragmatice ale impreciziei – deocamdată, eventual, poate, probabil, cumva.

În Partea a II-a, *Perspectiva retorico-pragmatică asupra adverbului în discursul politic spaniol actual*, mergând pe aceeași linie, ne-am îndreptat atenția asupra adverbului din discursul politic spaniol actual, făcând referire la aspectele teoretice cu privire la retorică și pragmatică, de această dată, din perspectiva autorilor spanioli. În concordanță cu ceea ce ne-am stabilit în Partea I, am urmărit, mai întâi, caracteristicile discursului politic spaniol, încercând să deosebim discursul politic românesc de discursul politic spaniol. În analiza noastră, am continuat parcursul referindu-ne la aspectele retorico-pragmatice ale adverbului prezent în comunicarea politică spaniolă. În cele din urmă, am luat în considerare corpusul avut la dispoziție pentru a identifica și analiza adverbele pe care le utilizează

politicienii spanioli în construirea discursurilor politice, observând lărgirea ariei semantice a adverbului în limba spaniolă, dar și ansamblul de funcții pe care le pot avea adverbele, toate acestea depinzând de contextele în care sunt utilizate. Din perspectivă retorică, adverbele – mărci retorice alcătuiesc repetiții, interogații retorice, negații polemice, acumulări. Adverbele care intră în structura repetiției sunt: *no, hoy, también, además, aquí, siempre, tampoco, luego, sí, como, en tela de juicio, en definitiva* etc. Întrebarea retorică este constituită cu ajutorul adverbilor: *dónde, cómo, (de) verdad, no, cuándo, de vez en cuando*. Negația polemică este identificată prin intermediul adverbilor: *no, tampoco*. Acumularea este construită cu adverbele: *dónde, realmente, cómo, cuando*. Din perspectivă deictică, în discursul politic spaniol actual s-au remarcat următoarele adverbe – mărci deictice: temporale – *ahora, hoy, de momento, ayer, mañana, de vez en cuando, luego, tarde, jamás, lunes, nunca, hoy en día, anteriormente, pronto* etc.; spațiale – *allí, aquí, ahí, fuera, adelante*; modale – *así, brevemente*. Din perspectivă pragmatică, în discursul politic spaniol actual s-au remarcat adverbe – mărci pragmatice de intensificare – *naturalmente, sencillamente, claramente, sinceramente, especialmente, efectivamente, francamente, desgraciadamente* etc., ale preciziei – *en efecto, precisamente, de hecho, sin duda alguna, por cierto, por supuesto* etc., de exemplificare – *por ejemplo*, adversative – *por el contrario, al revés, consecutivamente* –

por tanto, por eso, por lo tanto, ale acordului – *claro, bien, sí, evidentemente*, de adăugare – *además, sobre todo, encima*, concesive – *en cualquier caso, en todo caso*, de ordonare – *en primer lugar, por último, igualmente, también*, de recapitulare – *resumidamente, en suma, en ese sentido, en resumen, en fin, en definitiva, en consecuencia, en lo esencial*, de control al receptării - *¿no?, ¿verdad?*, de menținere a relației cu mesajele anterioare – *antes, también, igualmente, ahí, asimismo*, ale impreciziei – *quizá(s), probablemente, casi*.

În Partea a III-a, *Adverbul în discursul politic românesc și spaniol actual din perspectivă retorico-pragmatică*. Analiză comparativă, am realizat o viziune comparativă a celor două tipuri de discursuri politice actuale, românești și spaniole, din perspectiva ocurenței adverbului în calitate de marcă retorică, deictică și pragmatică.

Cercetarea în mod comparativ a funcțiilor și sensurilor adverbului ce se regăsește în discursul politic românesc și spaniol actual oferă o perspectivă retorico-pragmatică asupra acestei clase lexico-gramaticale, atât în limba română, cât și în limba spaniolă.

În cele din urmă, am constatat că adverbele care sunt utilizate în discursurile politice românești și spaniole actuale au numeroase funcții retorice și pragmatice, pe care le-am descoperit în contexte diverse, luând în considerare afirmația conform căreia

organizarea discursului retoric are legătură cu imaginația, memoria, gândirea, voința și motivația.

Bibliografie

1. Arhip, Odette , *Teoria argumentării. Retorica modernă*, Editura „Sedcom Libris”, Iași, 2003.
2. Azo fra Sierra, María Elena, *Morfosintaxis histórica del español: de la teoría a la práctica*, Universidad Nacional de Educación a Distancia, Madrid, 2009.
3. Bârdășan, Gabriel, *Curs practic de comunicare orală*, ediția a 2-a, Editura „Excelsior Art”, Timișoara, 2007.
4. Beciu, Camelia, *Comunicare politică*, Editura „comunicare.ro”, București, 2002.
5. Bidu-Vrânceanu, Angela, *Dicționar de Științe ale limbii*, Editura „Științifică”, București, 1997.
6. Boicu, Ruxandra, *Dezbaterea electorală televizată*, Editura „Ars Docendi”, Universitatea din București, 2012.
7. Carnegie, Dale *Cum să vorbim în public*, trad. Irina Margareta Nistor, Editura „Curtea Veche”, București, 2008.
8. Cârâc, Ioan, *Teoria și pragmatica semnului*, Editura „Institutul European”, Iași, 2003.
9. Chiru, Irena, *Comunicarea interpersonală*, Editura „Tritonic”, București, 2003.

10. Cioclov, Roxana (coord.), *Ghid de comunicare și discurs public*, Editura „Artpress”, Timișoara, 2013.
11. Cmeciu, Camelia-Mihaela, *Strategii persuasive în discursul politic*, Editura „UNIVERSITAS XXI”, Iași, 2005.
12. Coman, Alina, Coman, Claudiu *Tehnici de comunicare și negociere*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2002.
13. Cortés Rodríguez, Luis, *Análisis del discurso político: Consideraciones acerca de los debates*, Almería, 2015.
14. Coseriu, Eugenio *Sincronía, diacronía e historia. El problema del cambio lingüístico*, Montevideo, 1958.
15. Coșeriu, Eugeniu, *Lingvistica textului. O introducere în hermeneutica sensului*, trad. Eugen Munteanu, Ana-Maria Prisacaru, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2013.
16. Coșeriu, Eugeniu, *Teoria limbajului și lingvistica generală. Cinci studii*, trad. Nicolae Saramandu, Editura „Enciclopedică”, București, 2004.
17. Crețu, Ecaterina, Alexandrescu, Coca, Hanu, Rodica, Ojog, Valeria, Stănilă-Moisoiu, Veronica, *Lectura textului literar. Concepte operaționale*, Editura „Grafit”, Bacău, 2000.
18. Dascălu Jinga, Laurenția, *Corpus de română vorbită*, Editura „Oscar Print”, București, 2002.

19. Dascălu Jinga, Laurenția, Pop, Liliana (coord.), *Dialogul în româna vorbită*, Editura „Oscar Print”, București, 2003.
20. Dobre, Dan *Mécanismes déictiques dans le discours de presse. Le quotidien*, Editura Universității din București, București, 2007.
21. Dragoș, Elena, *Introducere în pragmatică*, Editura „Casa Cărții de știință”, Cluj, 2000.
22. Durandin, Catherine, *Discurs politic și modernizare în România (sec. XIX – XX)*, trad. Toader Nicoară, Editura „Presa Universitară Clujeană”, Cluj-Napoca, 2001.
23. Fillmore, Charles J., *Lectures on Deixis*, „CSLI Publications”, Stanford, California, 1997.
24. Fîrte, Gheorghe-Ilie, *Comunicarea. O abordare praxiologică*, Casa Editorială „Demiurg”, Iași, 2004.
25. Frigoiu, Nicolae, *Introducere în științele politice*, Editura Universității București, București, 2007.
26. Frosin, Constantin, *Retorică. Teoria argumentării*, Editura Fundației Academice Danubius, Galați, 2004.
27. Fuentes Rodriguez, Catalina, *El análisis lingüístico desde un enfoque pragmático*, Universidad de Alicante, 2009.
28. Galița, Raluca, *Pragma-stilistica oralității*, Editura „Alma Mater”, Bacău, 2011.

29. Ganea, Alina, *Enunțul interogativ în franceză și română*, Teză de doctorat, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006.
30. Glessgen, Martin-Dietrich, *Lingvistică romanică. Domenii și metode în lingvistica franceză și romanică*, trad. Alexandru Gafton, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014.
31. Golopenția, Sandală, *Acțiune, interacțiune, identitate. Studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române, București, 2007.
32. Grupul μ , *Retică generală*, trad. Antonia Constantinescu și Ileana Littera, Editura „Univers”, București, 1974.
33. Guțu Romalo, Valeria (coord.), *Gramatica limbii române*, Editura Academiei Române, vol. I și II, București, 2008.
34. Hall, Edward T., *The Hidden Dimension*, Ney York, Doubleday, 1966.
35. Hoară Cărașu, Luminița, *Elemente de analiză a structurii conversației*, Editura „Cermi”, Iași, 2003.
36. Hoară Cărașu, Luminița, *Pragmalingvistică. Concepte și taxinomii*, Editura „Cermi”, Iași, 2004.
37. Hoară Cărașu, Luminița, *Teorii și practici ale comunicării*, Editura „Cermi”, Iași, 2008.

38. Hummel, Martin, *Polifuncionalidad, polisemia y estrategia retórica*, De Gruyter, Berlín, 2012.
39. Iordan, Iorgu, Robu, Vladimir, *Limba română contemporană*, Editura „Didactică și Pedagogică”, București, 1978.
40. Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, *Narațiune și dialog în proza românească*, Editura Academiei Române, București, 1991.
41. Instituto Centroamericano de Estudios Políticos, *Discurso político*, Cuadernos de Formación para la práctica democrática no. 9, Guatemala, Centroamerica, mayo, 2004, p. 13, https://www.academia.edu/1007437/Discurso_politico.
42. Irimia, Dumitru, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, Editura „Științifică și Enciclopedică”, București, 1986, p. 19.
43. Larson, Charles U., *Persuasiunea. Receptare și responsabilitate*, trad. Odette Arhip, Editura „Polirom”, Iași, 2003.
44. Levinson, Stephen C., *Pragmatics*, Cambridge University Press, 1983.
45. Marga, Delia, *Introducere în analiza discursului*, Editura Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 2003.
46. Marga, Delia, *Repere în analiza discursului politic*, Editura Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 2004.

47. Marinescu, Valentina *Introducere în teoria comunicării. Principii, modele, aplicații*, Editura „Tritonic”, București, 2003.

48. Martín Zorraquino, María Antonia, Montolío Duran, Estrella (coords.), *Los marcadores del discurso. Teoría y análisis*, „Arco Libros”, Madrid, 1998.

49. Mateos Ortega, Yolanda, *Gramática esencial ESPAÑOL. Fácil, clara y completa*, Difusión, Centro de Investigación y Publicaciones de Idiomas, S. L., Barcelona, 2006, reimpresión: 2008.

50. Merlan, Aurelia, *Sintaxa și semantica-pragmatica limbii române vorbite*, vol. I, *Discontinuitatea*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1998.

51. Metzeltin, Michael, *Gramatică explicativă a limbilor romanice. Sintaxă și semantică*, trad. Dinu Moscal, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2011.

52. Mihai, Gheorghe, *Psiho-logica discursului retoric*, Editura „Neuron”, Focșani, 1996.

53. Moeschler, Jacques, Reboul, Anne, *Dicționar enciclopedic de pragmatică*, Editura „Echinox”, Cluj, 1999.

54. Mucchielli, Alex, *Arta de a comunica. Metode, forme și psihologia situațiilor de comunicare*, trad. Giuliano Sfichi, Gina Puică, Marius Roman, Editura „Polirom”, Iași, 2015.

55. Murăreț, Ion, Murăreț, Maria, *Petit traité de rhétorique l'élocution et les figures de style*, Editura Universității din București, București, 1989.
56. Nica, Dumitru, *Teoria părților de vorbire. Cu aplicații la adverb*, Editura „Junimea”, Iași, 1988.
57. *Nueva gramática de la lengua española. Manual*, Real Academia Española, Madrid, 2010.
58. Obreja-Răducănescu, Daniela, *Pluralitatea codurilor în discursul religios actual*, Teză de doctorat, Iași, 2011.
59. Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Comunicarea eficientă*, ediția a II-a, Editura „Poliform”, Iași, 2004.
60. Perelman, Chaïm, Olbrechts-Tyteca, Lucie, *Tratat de argumentare. Noua retorică*, trad. Aurelia Stoica, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2012.
61. Pintili, Marius-Claudiu, *Principiul politeții - factor de eficiență discursivă în discursul politic românesc*, Teză de doctorat, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2011.
62. Popa, Silvia, *Comunicare și bibliotecă*, Editura Universității Transilvania, Brașov, 2002.
63. Portolés Lázaro, José, *La escritura y los marcadores del discurso*, Editorial Universidad de Granada, 2005.
64. Prutianu, Ștefan, *Antrenamentul abilităților de comunicare. Limbaje ascunse*, vol. II, Editura „Poliform”, Iași, 2005.

65. Reboul, Anne, Moeschler, Jacques, *Pragmatica azi*, trad. Liana Pop, Editura „Echinox”, Cluj, 2001.
66. Reboul, Anne, Moeschler, Jacques, *Pragmatica discursului. De la interpretarea enunțului la interpretarea discursului*, trad. Irinel Antoniu, Editura „Institutul European”, Iași, 2010.
67. Rovența-Frumușani, Daniela, *Analiza discursului*, Editura „Tritonic, București, 2005.
68. Rovența-Frumușani, Daniela, *Argumentarea. Modele și strategii*, Editura „BIC ALL”, București, 2000.
69. Sanchez Manzanares, Carmen, *Pragmatica lingvistică*, Universidad de Murcia, 2009.
70. Sălăvăstru, Constantin, *Discursul puterii*, Editura „Tritonic”, București, 2009.
71. Sălăvăstru, Constantin, *Mic tratat de oratorie*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2010.
72. Săvulescu, Silvia, *Retorica și teoria argumentării*, Editura „Comunicare.ro”, București, 2004.
73. Stamate D., Luiza-Olivia, *Clasa deicticelor*, Craiova, 2008.
74. Stănciugelu, Ștefan, *Logica manipulării. 33 de tehnici de manipulare politică românească*, Editura „C. H. Beck”, București, 2010.
75. Șerbănescu, Andra, *Cum se scrie un text*, ediția a III-a, Editura „Polirom”, Iași, 2007.

76. Șoitu, Laurențiu, *Retorică audio-vizuală*, Editura „Cronica”, Iași, 1993.
77. Ștefănescu, Ariadna *Aspecte pragmatice. Incursiuni în româna actuală*, Editura Universității din București, București, 2007.
78. Ștefănescu, Ariadna, *Conectori pragmatice*, Editura Universității din București, București, 2007.
79. Ștefănescu, Loara, *Retorica argumentării în discursul politic contemporan*, Editura Universității din București, 2008.
80. Teodorescu, Gheorghe, *Putere, autoritate și comunicare politică*, Editura „Nemira”, București, 2000.
81. Tiutiuca, Dumitru, *Retorică și argumentare*, Editura Fundației Academice „Danubius”, Galați, 2006.
82. Vasile, Dragoș C., *Tehnici de negociere și comunicare*, Editura „Expert”, București, 2000.
83. Vâlcu, Angelica, *Éléments de pragmatique discursive et textuelle*, Editura „Ștefan Lupășcu”, Iași, 2004.
84. Rodica Zafiu, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Editura Universității din București, București, 2001.
85. Zafiu, Rodica, *Limba și politică*, Editura Universității din București, 2007.

86. Zamora, Elena (coord.), *Diccionario del estudiante*, Real Academia Española, Santillana Ediciones Generales, S.L., Madrid, 2010.

87. Zanc, Ioan, *Informație și comunicare. aspecte psihologice și sociale*, Editura „Dacia”, Cluj-Napoca, 2005.

Articole și studii

1. Alcaide Lara, Esperanza, *Las intervenciones parlamentarias: ¿lengua hablada o lengua escrita?*, Anuario de Estudios Filológicos, 22, Sevilla, 1999, p. 9-36.

2. Amel, Rodica, *Linguistic interaction – an organic structure*, în Mihaela Constatinescu, Gabriela Stoica, Oana Uță-Bărbulescu, *Modernitate și interdisciplinaritate în cercetarea lingvistică*, Editura Universității din București, București, 2012, p. 35-46.

3. Bidu-Vrănceanu, Angela, *Terminologie și pragmatică*, în Mihaela Constantinescu, Gabriela Stoica, Oana Uță-Bărbulescu, *Modernitate și interdisciplinaritate în cercetarea lingvistică*, Editura Universității din București, București, 2012, p. 77-83.

4. Ciolac, Marina, *L' interaction verbale médiatisée: types de dialogues dans une émission française télédiffusée*, în Mihaela Constantinescu, Gabriela Stoica, Oana Uță-Bărbulescu, *Modernitate și interdisciplinaritate în cercetarea lingvistică*, Editura Universității din București, București, 2012, p. 161-177.

5. Constantinescu, Mihaela-Viorica, *Umor politic românesc în perioada comunistă. Studiu de caz pe un corpus autentic*, în Mihaela Constantinescu, Gabriela Stoica, Oana Uță-Bărbulescu, *Modernitate și interdisciplinaritate în cercetarea lingvistică*, Editura Universității din București, București, 2012, p. 178-188.

6. Coșeriu, Eugeniu *Limbar și politică*, articol ce se regăsește la următoarea adresă de Internet: http://www.philippide.ro/Identitatea%20limbii%202002/02_Coseriu.pdf.

7. Drăgulănescu, Nicolae George, *Metode eficace de generare a încrederii în produse, servicii și furnizorii lor*, <http://www.frpc.ro/uploads/GenerareaIncrederii.pdf>.

8. Fuentes Rodriguez, Catalina, *La gramática discursiva: niveles, unidades y planos de análisis*, CUADERNOS AISPI 2 (2013): 15-36.

9. Fuentes Rodríguez, Catalina, *Macrosintaxis y lingüística pragmática*, Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación, vol. 71, 2017, p. 5-34.

10. Fuentes Rodriguez, Catalina, *Subjetividad, argumentación y (des)cortesía*, „Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación”, vol. 49 (2012), <http://revistas.ucm.es/index.php/CLAC/article/view/40615/38932>.

11. Fraser, Bruce, *Pragmatic markers*, în *Pragmatics*, Volume 6, Issue 2 (1996), p. 167-190.

12. Hernandez Sanchez, Eulalia, y Lopez Martínez, Mª Isabel, *Los deícticos en la comunicación política*, „*Hesperia: Anuario de filología hispánica*”, N° 5, Vigo, 2002.
13. Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, (coord.), *Interacțiunea verbală în limba română actuală*, Editura „Universității București”, București, 2002.
14. López Balda, Francisco Javier, *El adverbio*, Portada Lengua y Literatura, <http://elvelerodigital.com/apuntes/lyl/adverbio.htm>.
15. Martín Zorraquino, María Antonia, *Los marcadores del discurso en español: balance y perspectivas para su estudio*, 2006.
16. Necula, Gina, *Discursul politic actual – între stilul solemn și cel familiar-argotic*, www.diacronia.ro, 12-14 aprilie 2007.
17. Nogueira da Silva, Antonio Messias, *Las teorías pragmáticas y los marcadores del discurso*, Letra Magna, Año 06 n.13 - 2° Semestre de 2010.
18. Pano, Alamán, Ana, *La negación en El discurso político-económico de Zapatero*, Revista General de Derecho Público Comparado 8 (2011), 6.
19. Pop, Liliana, *Așa-i, nu-i așa? De la adverb la marcă discursivă: un caz de gramaticalizare*, în Laurenția Dascălu Jinga, Liliana Pop (coordonatoare), *Dialogul în româna vorbită*, Editura „Oscar Print”, București, 2003.

20. Radu, Carmen-Ioana, *Identitatea discursului parlamentar românesc în context european. Studiu comparativ*, în Mihaela Constatinescu, Gabriele Stoica, Oana Uță-Bărbulescu, *Modernitate și interdisciplinaritate în cercetarea lingvistică*, Editura Universității din București, București, 2012, p. 423 – 436.
21. Rovența-Frumușani, Daniela (coord.), *Ipostaze discursive*, II, Editura Universității din București, București, 2011.
22. Sánchez García, Francisco José, *Estudio pragmático del discurso periodístico político español. A propósito de los debates sobre el estado de la nación*, Universidad de Granada, 2009.
23. Sánchez García, Francisco José, *Usos metafóricos del lenguaje político español: la metáfora estructural en los debates sobre el estado de la nación. A survey of corpus-based research [Recurso electrónico]*. 2009, p. 1003.
24. Silva Fernandes, Ivani Cristina, *Los marcadores discursivos en textos argumentativos de periódicos españoles y brasileños*, Scielo Proceedings, An. 2. Congr. Bras. Hispanistas Oct. 2002.
25. Ștefănescu, Ariadna, *Imaginea oratorului în discursul parlamentar românesc din secolul al XIX-lea: metodă de analiză și studiu de caz*, în Mihaela Constantinescu, Gabriela Stoica, Oana Uță-Bărbulescu, *Modernitate și interdisciplinaritate în cercetarea*

lingvistică, Editura Universității din București, București, 2012, p. 511-525.

26. Verdeș, Tatiana, *Funcția decodificatoare a deicticelor în limbajul politic actual*, în „Limba română”, nr. 1-3, anul XVII, Chișinău, 2007.

27. Zafiu, Rodica, *Mărci ale oralității în limbajul jurnalistic actual* în Gabriela Pană-Dindelegan (coord.), *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, Editura Universității din București, 2003.

28. Zvirid, Ramona-Maria, *Teoriile emoției și actele de limbaj expresive*, în Mihaela Constatinescu, Gabriela Stoica, Oana Uță-Bărbulescu, *Modernitate și interdisciplinaritate în cercetarea lingvistică*, Editura Universității din București, București, 2012, p. 611-622.

Corpusuri

1. Luminița Hoarță Cărașu (coord.), *Corpus de limbă română vorbită actuală nedialectală*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2013.

2. Liliana Ionescu-Ruxăndoiu (coord.), *Interacțiunea verbală în limba română actuală*, Editura „Universității București”, București, 2002.

3. Francisco Marcos Marín (director), *Corpus oral de la Referencia de la Lengua Española Contemporánea (CORLEC)*, Universidad Autónoma de Madrid, Madrid, 1992.

Surse electronice

<http://www.cdep.ro/>

<http://www.rae.es/>.

<https://dexonline.ro/www.congreso.es>.

<https://www.psd.ro/despre/statut>

<https://pnl.ro/documentefundamentale/statut/>.

<https://www.pdl.org.ro/statut/>.

https://www.academia.edu/1007437/Discurso_politico.